



רשומות

# הצעות חוק

15 באוקטובר 1963

581

כ"ז בתשרי תשכ"ד

עמוד

- |   |   |
|---|---|
| 4 | חוק לתיקון פקודת השטרות (תיקון מס' 2), תשכ"ד—1963 |
| 5 | חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 3), תשכ"ד—1963        |

## חוק לתיקון פקודת השטרות (תיקון מס' 2), תשכ"ד-1963

1. אחרי סעיף 73 לפקודת השטרות<sup>1</sup>, יוסף סעיף זה:

הוספת סעיף 73א

"שיק בר-פרעון עם הוצאה" 73א. שיק שהוצא לפני היום הרשום בו כתאריך השיק, או שהוצא ללא תאריך, יהא בר-פרעון עם הוצאתו, ויראו את תאריך יום ההוצאה, לכל דבר וענין, כתאריך השיק".

### דברי הסבר

1. משמעותו המשקית של שיק, שהוא "שטר חליפין משוך על בנקאי ובר-פרעון עם דרישה" (עיין סעיף 73 לפקודת השטרות - דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, עמ' 12) שונה מזו של שטר חליפין ושטר חוב. מושך שטר חליפין רגיל ועושה שטר חוב מבטיחים תשלום כסף בעתיד, ואילו המושך שיק מטרתו היא לאפשר למחזיק השיק לקבל את סכום השיק מיד מתוך פקדון או יתרה לזכות שיש למושך אצל הבנקאי הנמשך.

2. בניגוד לכללים אלה פשה במשך השנים האחרונות בקרב חוגים רחבים הנהוג להשתמש בשיקים כאמצעי להבטחת תשלומים העומדים לפרעון בעתיד על ידי ציון תאריך מאוחר מתאריך מסירתו לידי הנושה. במעשה זה כרוכות סכנות, והן:

- (א) הציבור יחדל לראות בשיק אמצעי תשלום מיידית, ויחדל האמון בו;
- (ב) בהפצת שיק מאוחר יש משום הגדלת מספר שטרי הכסף במחזור;

(ג) שיטות החשבונאות הנהוגות אינן משקפות את מצב הקופה לאמיתו; שהרי אם כי שיק מאוחר אינו אלא אמצעי להבטחת תשלום בעתיד הרי הוא נרשם על ידי מקבלו, בתקופה שבין הוצאתו למחזור לבין התאריך המופיע בו - כתשלום במזומנים.

3. מן הדין היה שאגשים המוציאים שיקים מאוחרים יוציאו במקומם שטרי חוב עם זמני פרעון מתאימים, אולם אין עושים זאת גם משום ששטר חוב טעון מס בולים בשיעור של 3% מהסכום הנקוב בו ואילו שיק פטור ממס בולים. שיקים מאוחרים הם למעשה בבחינת שטרי חליפין רגילים והיו טעונים בולים כמו שטרי חוב, אלא שאינם יכולים לשמש כסיס לתביעה בבית משפט לפני התאריך הכתוב בו, ואילו כשמגיע אותו תאריך הם נהפכים מעצמם לשיקים ושוב אין עליהם חובת בולים.

4. תיקון החוק המוצע בא להסיר את המכשולים והתקלות האמורים. ההצעה מבוססת על סעיף 1115 של חוק החיובים (Code d'obligations) השווייצית, היוצא בעקבות חוק השיקים הנהוג ברוב ארצות יבשת אירופה ושאר חלקי תבל שאינם נוהגים לפי השיטה האנגלית-סבסית.

5. תוצאות התיקון המוצע הן, כי למרות שהשיק נושא תאריך מאוחר, או אינו נושא כל תאריך, יהיה בר-פרעון מיד והבנק רשאי לשלם לפיו ולחייב את חשבון המושך כאילו היה השיק נושא את תאריך הוצאתו, דבר שעד כה גמנע ממנו על פי הפסיקה הקיימת.

<sup>1</sup> דיני מדינת ישראל 2, נוסח חדש, עמ' 12; ס"ח תשי"ח, עמ' 114.

6. יש להניח שעל ידי התיקון המוצע תושג המטרה ששיקים ישמשו אך ורק כאמצעי לתשלום מיידית, ואיש לא יוסיף להוציא אותם במקרה שהוא מבקש להתחייב בתשלום לעתיד, כיון שהוא יהיה תלוי ברצונו הטוב של מקבל השיק, או מי שיבוא מכוחו, שיוכל להציגו ולדרוש פרעונו מיד.

### חוק מילווה פיתוח (תיקון מס' 3), תשכ"ד-1963

1. בפסקה (3) לסעיף 5 לחוק מילווה פיתוח, תש"ך-1960, במקום המלים "ובלבד שלא יעלה על 6% לשנה" יבוא "ובלבד שעל איגרות חוב הצמודות למדד יוקר המחיה לא יעלה על 6% לשנה".

#### דברי הסבר

סעיף 5 לחוק מילווה פיתוח, תש"ך-1960, קובע בין היתר כי שר האוצר יקבע בתקנות, לגבי כל סדרה של איגרות חוב של מילווה הפיתוח, את "שיעור הריבית שתשולם על איגרות החוב, דרכי תשלומה ומועדיה ובלבד שלא יעלה על 6% לשנה". תקנות אלה טעונות, על פי החוק, אישור ועדת הכספים של הכנסת. עד כה כל הסדרות של איגרות החוב שהוצאו היו צמודות לדולר של ארה"ב של אמריקה או למדד יוקר המחיה. לצורך הוצאת סדרות של איגרות חוב ללא הצמדה מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע, באישור ועדת הכספים של הכנסת, כי תשולם לרוכשי איגרות אלה ריבית ששיעורה עולה על 6%.

1 ס"ח תש"ך, עמ' 47; ס"ח תשכ"א, עמ' 128; ס"ח תשכ"ב, עמ' 129.

